

कुचफल (कुच + फल) m. Granatbaum (दाटिम) RĀGĀN. im ÇKDr.

कुचर (1. कु + चर) 1) adj. a) viell. langsam sich fortbewegend, schleichend Nir. 1, 20. मृगो न भोमः कुचरो गिरिष्ठाः RV. 4, 134, 2. 10, 180, 2. — b) einen schlechten Wandel führend Wils. — c) übel nachredend AK. 3, 1, 37. H. 348. — 2) m. Fixstern: दृष्ट्वा त्वादित्यमुद्यत्तं कुचराणां भयं भवेत् । अधगाः परितप्येगुरुजतो दुःखभागिनः ॥ आदित्यः सत्त्वमुद्रितं कुचरास्तु तथा तमः । परितपोऽधगानां च रजसो गुण उच्यते ॥ MBh. 14, 1070. fg.

कुचर्या (1. कु + चर) f. schlechter Wandel M. 9, 17.

कुचङ्गिरी (1. कु + चा) f. eine Art Sauerampfer, *Rumex vesicarius* Lin. (युक्त्रिका), RATNAM. im ÇKDr.

कुचिक 1) m. und कुचिका f. ein best. Fisch TRIK. 1, 2, 20. Unibranchapertura Cuchtja Ham. Wils. *Muraena apterygia* (nach BUCHANAN'S Handschr.), Synbrache (LACÉPÈDE) HAUGHTON unter कुचिया, mit folgender Bemerkung: *The Hindus affirm that its bite is mortal to cows, though perfectly innoxious to men.* — 2) m. pl. v. l. für कुशिक VARĀH. Bṛh. S. 14, 30 in Verz. d. B. H. 242. — Vgl. कुचिका.

कुचीरा f. N. pr. eines Flusses VP. 183.

1. कुचेल (1. कु + चेल) n. P. 6, 2, 130, Vārtt., Sch. ein schlechtes Kleid M. 6, 44.

2. कुचेल (wie eben) 1) adj. schlecht gekleidet H. an. 3, 641. MED. I. 81. — 2) f. या N. einer Pflanze, = अत्रिकाणी H. an. = विद्धपणी (विद्ध-कर्णी ÇKDr. und Wils.) MED. — 3) f. ई = अम्बठा, vulg. अकनादि (Cissampelos hexandra Roxb. nach HAUGHTON) RATNAM. im ÇKDr.

कुच्छ n. die weisse Wassertilie (कुमुद) ÇABDAK. im ÇKDr.

कुञ्. कौञ्जति stehlen Dhātup. 7, 19. Vgl. कुञ्. — कुञ्. कुञ्जति Nir. 7, 12. krumm sein DURGĀ.

कुञ्ज (3. कु die Erde + ज्ञ) 1) m. a) Baum H. 1114, Sch. an. 2, 67. — b) Sohn der Erde, ein Bein. des Planeten Mars AK. 4, 1, 37. TRIK. 1, 1, 93. 3, 3, 327. H. 116. an. 2, 68. MED. ḡ. 5. Verz. d. B. H. No. 878. Ind. St. 2, 261. 278. 279. 283. fgg. eines Daitja (= नरक) H. an. MED. von Kṛṣṇa besiegt Buḡ. P. 2, 7, 34. 3, 3, 7. — 2) f. या Tochter der Erde, ein Bein. der Durgā MED. der Sītā Wils.

कुञ्ज (1. कु + ज्ञ) m. ein schlechter Mensch Buḡ. P. 4, 4, 22.

कुञ्जनी (1. कु + ज्ञ) f. eine schlechte Mutter R. 6, 82, 118.

कुञ्जन्मन् (1. कु + ज्ञ) adj. einen schlechten Ursprung habend: देहेन कुञ्जन्मा Buḡ. P. 4, 4, 22.

कुञ्जप (1. कु + ज्ञ, aus dem patron. कौञ्जप zu schliessen).

कुञ्जम्भ (1. कु + ज्ञ) m. N. pr. eines Daitja, des jüngern Bruders von Ġambha und Sohnes von Prahrāda (einem Sohne Hiraṇjakaśipu's) HARIV. 12461. 13019. 13024. 13183. 13225. 13304. fgg.

कुञ्जम्भल m. ein in ein Haus einbrechender Dieb HĀN. 45. Auch कुञ्जम्भिर TRIK. 2, 10, 7 und कुञ्जम्भिल ÇABDAK. im ÇKDr. — Vgl. कुम्भिल.

कुञ्जिश m. ein best. Fisch RĀGĀN. im ÇKDr. Wils. कुञ्जिश, in der Reihenfolge aber vor कुञ्जटि. — Vgl. कुञ्जि.

कुञ्जटि f. Nebel TRIK. 4, 1, 89. Auch कुञ्जटी und कुञ्जटिका ÇABDAK. im ÇKDr. — Vgl. कुञ्जटिका.

कुञ्ज s. u. कुञ्.

कुञ्चन (von कुञ्च n. 1) das Sichzusammenziehen: सिराकुञ्चन Suçr. 1, 251, 16. — 2) eine best. Augenkrankheit, ein Zusammenziehen der Augenlider: वाताद्या वर्त्मसंकोचं जनयति यदा मलाः । तदा ऋष्टं न शक्नोति कुञ्चनं नाम तद्विदुः ॥ MĪDHAVAKARA im ÇKDr.

कुञ्चफला f. eine Kürbisart (कुम्पाएटी) RĀGĀN. im ÇKDr. Viell. fehlerhaft für कुचफला.

कुञ्चि m. ein best. Hohlmaass, = 8 Handvoll: अष्टगुष्टिर्भवेत्कुञ्चिः कुञ्चयो ऽष्टौ च पुष्कलम् Smṛti im ÇKDr. — Vgl. निकुञ्चक und उपकुञ्चक.

कुञ्चिका f. 1) Schlüssel (von कुञ्च H. 1003. an. 3, 28. येनैतास्मिन्निगमनगरद्वारमुद्घाटयती वामान्तीणां भवति कुटिला भूलता कुञ्चिवेव BHARTṚ. 1, 62. — 2) ein best. Fisch, = कुचिया Wils. Diese Red. giebt ÇKDr. dem Worte im Beispiele: कुञ्चिवयैर्न त्रिस्मापयति भाययति Vop. 18, 18; vgl. P. 6, 1, 56. Sch. — 3) N. zweier Pflanzen: a) *Abrus precatorius* Lin. (गुञ्जा) ÇABDAK. im ÇKDr. — b) Schwarzkümmel, *Nigella indica* DC. (कुञ्जजीरक) ĠAṬADH. im ÇKDr.; vgl. उत्कुञ्चिका und उपकुञ्चिका. — c) eine Grasart (s. मोथिका) RĀGĀN. im ÇKDr. — 4) Bambusweig ÇABDAK. im ÇKDr. — Vgl. कटपल्लिकुञ्चिका.

कुञ्चित 1) partic. s. u. कुञ्च. — 2) n. N. einer Pflanze (s. तगर) RĀGĀN. im ÇKDr. Vgl. कुटिल, वक्र u. s. w.

कुञ्ज, कुञ्जति = कूञ् Dhātup. 7, 48.

कुञ्ज 1) m. n. gaṇa अर्थचादि zu P. 2, 4, 31. Siddh. K. 251, a. ult. TRIK. 3, 5, 13. a) ein von Pflanzen eingeschlossener Platz, Laube AK. 2, 3, 8. H. 1113. an. 2, 67. MED. ḡ. 6. Viell. auch Grotte (a cave WILKINS bei HAUGHTON). तत्र (अद्रिरात्र) सानूनि कुञ्जाश्च नयः प्रस्रवणानि च । तीर्थानि च सुपुण्यानि मया दृष्टान्यनेकशः ॥ INDH. 1, 25. Megh. 19. किमवद्विरिकुञ्जेषु MBh. 1, 6067. नदीकुञ्जेषु 4, 894. नदीकुञ्जानितम्बैश्च प्राप्तैरुपशोभितम् (किमवत्तम्) 3, 9, 25. स्तुता वृत्तान्समाह्वता वानराः कुञ्जमाश्रिताः R. 6, 7, 37. वभुनिमे दरीकुञ्जे 4, 26, 6. पूतयावगिरीन्द्रकन्दरदरीकुञ्जे निवासः (v. l. कुञ्जेषु वासः) BHARTṚ. 3, 79. कुञ्जेषु RAGH. 12, 12. कुञ्जलीनान् — सिंहान् 9, 64. यो ऽसौ (पर्वतः) गुरुप्रदरणांश्चान्धितानितम्बकुञ्जः Buḡ. P. 5, 20, 19. पाण्डेयवनाद्रिकुञ्जेषु 3, 1, 18. जम्बूकुञ्ज v. l. für जम्बूपाण्ड Megh. 20. विवासितनवमह्यिकुञ्ज DhūRTAS. 69, 7. पान्थाः पल्लवसंगुलदुमलताकुञ्जोदरे 74, 3. Gīt. 7, 11. वञ्जलकुञ्ज SĀU. D. 19, 19. श्रीकुञ्ज, नैमिष, कुञ्जः सरस्वत्याः Namen von Tīrtha MBh. 3, 6078. fgg. Nirgends unterschiedenes neutr. Vgl. निकुञ्ज. — b) Kinnlade H. an. MED. Kinnlade des Elephanten P. 5, 2, 107, Vārtt. 1, Sch. — c) Zahn AK. 3, 4, 3, 33. Elephantenzahn H. an. MED. — 2) m. N. pr. eines Mannes P. 4, 1, 98.

कुञ्जर P. 5, 2, 107, Vārtt. 1. Vop. 7, 32, 33. m. a) Elephant AK. 2, 8, 2, 2. H. 1217. an. 3, 542. MED. r. 139. M. 3, 274. MBh. 1, 1135. 3, 978. 1598. N. 12, 97. Hip. 4, 8. SUND. 2, 20. R. 2, 40, 29. 3, 13, 4. 33, 29. 5, 3, 16. 6, 33, 2. 34, 24. Viçv. 3, 17. Suçr. 1, 22, 4. 2, 144, 7. 168, 1. PĀNĪAT. I. 177. 377. III. 270. DhūRTAS. 74, 4. Buḡ. P. 6, 1, 10. Am Ende eines adj. comp. f. या MBh. 13, 610. R. 5, 27, 20. 47, 33. — b) der Elephant, als das grösste und klügste der Thiere, wird zum Ausdruck des Vorzüglichsten in seiner Art. हरिमुख्यस्य कुञ्जरस्य R. 5, 2, 13 (vgl. कुञ्जरप्रव्या वानराः 4, 31, 15. 6, 16, 20). Gewöhnlich in comp. mit dem verglichenen Wesen P. 2, 1, 62. gaṇa व्याघ्रादि zu 56. AK. 2, 2, 8. H. 1440. गो P. 2, 1, 62, Sch. कापि R. 5, 3, 17. 6, 38, 39. राज P. 3, 15184. 15340. — c) Ficus re-